

AKATALPA

Ekim 2020 - Sayı 250

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Yücel ULU

ÜZÜM SIKKESİ

Sütten sarhoş olmuş çocuklar
Ağızlarında uçuşan samanyolu

Dudaklarına güller akmış, kuşlar akmış
Kelebek tozuyla renklenmiş düşleri

Ayaklarından çözüp gölgelerini
Binmişler uzak bir rüzgâra

Bir ucu bağlarda sesin
Çoğalan üzüm sağnakları sesi

Ve avuçlarında bilinmeyen bir para:
Üzüm sikkesi

Metin FINDIKÇI

YOKLUĞA

Tepede rüzgârı bekleyen o badem ağacı Paul Celan'ın
Dediğinde, yatakta sigarasını tütürüyordu, bu sözcükleri
Hüzünlü bir merak uyandırmıştı bende, çünkü
Gücü ve iktidarı umursamayan gözleri vardı
Beni alıştırmıştı
Bakınca taşıdığı gökyüzünün büyüklüğüne.

Zamanı sis çanı gibi durdu bende
Yolum, ellerim, acıkma hissim
Bende kırlangıç göçü kadar büyük
Solan bir fotoğraf kadar eski;
Unutamadığımı söyledim
Badem ağacını çağırıştıran ne varsa.

Yokluk,
Yalnızlık gibi sığınma hakkı tanımıyor insana,
Nemli iklimden sana geldiğinde açılmaz sandığım
Kapıyı arımdan çektim
O anlamsız ayrılığı anımsatacak,
Kendime neyi soracağımı bilmeden.

Fergun ÖZELLİ

DEMLİ MEKTUP

yol, hep eski (bu iyi, talan yok!)
yırtık pabuçlarımla "gitmeliyim!" dediğim yer
cibinliği delip sonsuzluğu sevmiş (ne güzel.)

düş, hiç değişmemiş (bu kötü; hem de çok!)
tozlu ruhlar, uçurtmalara renkli kâğıtlar giydirmeyi unutup
herkesi tutsak etmiş, umuttan bile soğutan viran şarkılara

sözse hep orada kalmış; kaskatı (ne büyük yanlış, ne ciddi
hata!)
ki dumana boğulmuş semaver köşk, vatansız gülüşlere
sabah sabah, bir demli mektup olsun vermemiş

yazık! sorular, yanıtlar bile aynı (ne korkunç tembellik!)
sonra beyaz peynir, fava, ardından anasonla tütün kokusu
ah! pervaneyim hiçliğimde, sarhoşum; yırtmışım zamanı

(sonunda, deniz üstünde koşup) salacağım içimde biriken
kararlı çılgılığı (oh be!)
keşke bir gitarla çello, bir de flütle piyano olsa yanımda
(ama yok, yok!)
(olsun) avaz avaz bağıriyorum işte (kimsenin ne olduğunu bile
bilmediği kozmosa)

- ey! gövdesini fesheden günahkâr, söyle!
yeryüzüne seçenek sunmadan,
gökyüzüne kim rahatça inebilir? haydi söyle!

Döndü Açıkgöz, Hüseyin Alemdar, Fatma Aras, Seçil Avcı,
Ramis Dara, Seda Eriş, Osman Serhat Erkekli, Mustafa Eroğlu,
Metin Fındıkçı, Volkan Hacıoğlu, Nihan Işiker, Yaşar Kaplan,
Erkan Kara, Zeynep Karaca, Selim Savaş Karakaş, Beytullah
Kılıç, Nevzat Konşer, Hüseyin Korkmaz, Fahrettin Koyuncu,
Dilek Kurt, Emre Küçüköğlü, Nisa Leyla, Salih Mercanoğlu,
Eylem Demir Müştekin, Cihan Oğuz, Bahadır Özdemir, Fergun
Özelli, Hüseyin Peker, Muharrem Sönmez, Güzzin Y. Şahinler,
Umut Temür, Gültekin Tezcan, Yücel Ulu, Hakan Unutmaz,
Ümit Yıldırım, İ. Usame Yördem, Reha Yünlüel.

YAZINI YAZINCA

Ümit YILDIRIM

Kılavuz

Hikmet Temel Akarsu'nun, "Bazı popüler tv dizilerinin de kervana katılması ile Kapadokya bölgesi popüler sinemamızın olmazsa olmazı olmuş ve böylece kendine ucuz fiyata 'çarpıcı' (!) plato kurmak isteyen her yönetmenin ilk aklına gelen mekân haline gelmiştir." (*Hürriyet Gösteri*, sayı 322, s.138) cümlesindeki yazım yanlışları şunlar: "tv" kısaltması büyük harflerle (TV) yazılmıyordu. Daha önemlisi, "ucuz fiyat" denmez, biz ona "düşük fiyat" deriz. Ayrıca "ilk aklına gelen" ifadesindeki "ilk" sözcüğü akıldan önce getirilerek bir anlatım bozukluğu yapılıyor. Doğrusu "aklına ilk gelen" biçiminde olmalı. Bunları niye mi yazdım? Elbette yazım yanlışları komiserliği yapacak değilim. Hem böyle bir iş yapacak olsam kendi yazdıklarımındaki yanlışlar bana fazlasıyla yeter. Şunu demek istiyorum gençlere: Yazmaktan, yanlış yapmaktan çekinmeyin! Hatasız olmak isteyen hiçbir iş yapmasın. Bakınız, büyüklerimiz de hata yapmaktan çekinmiyorlar!

İğne

Rilke, *Genç Şaire Mektuplar*'da "Sanat eserleri sonsuz bir yalnızlığın ürünleridir ve onlara erişmek için eleştiriden daha yararsız bir şey olamaz" der. Ahmet Haşim eleştiriyi "yararsız", edebiyat öğretmenlerini de "gereksiz" görür.

Şiirden Uzağa Düşmek

1

Mustafa Durak, Cahit Külebi'nin "Hikâye" adlı şiirini eleştirirken (Durak, 2007) "duygusal, dağınık bir zihnin vasat bir şiirinden öte bir şey değil" diyerek şiiri, kurallı bir cümleye benzemediği için dağınık; "duygu yaratma" işi olarak göremediği için "duygusal", bir atmosfer yaratma işi olduğunu anlamadığı için "vasat" olarak niteler. Aslında her şiir bir aynadır, orada herkes kendi yansımalarını görür. Şiiri şiir yapan onun aurasıdır, dilbilgisi ve mantık kuralları değil. Ben Külebi'nin "Hikâye"sinde yerleşik bir güzellik buldum.

2

Sabit Kemal Bayıldıran, Faruk Nafiz Çamlıbel'in bir şiirindeki "mermeri oyar, taşı delerdi" dizesinde haşiv (haşv) buluyor (sosyal medyada). Ona göre 'mermer' ve 'taş' sonuçta aynı anlama geldiği için şair burada fazladan söz söylemiştir. Oysa şiir gidimli bir dil değildir, onun çağrışımsal değeri vardır ve bu anlam dilbilgisi kurallarıyla anlaşılmaz. Şair, dili gündelik kullanımının dışında kullanır, kullanabilmelidir. Bu dizelerdeki 'mermer' ile 'taş' yalnızca birer sözcük değildir. Şiirde sözcüklerin sözlük anlamlarından çok, çağrışım değerleri yer alır. Peki nedir bu sözcüklerin çağrışım alanı? Mermeri bir dantel gibi ören, işleyen sanatkar, nakkaş el ile kayayı delen güçlü, inançlı eli düşündürür bize bu sözcükler. "Mermer de bir taştır" diyerek burada doldurma söz bulmak, zorlama değilse eğer, şiire uzak düşmektir.

3

Ahmet Muhip Dıranaş'ın "Kardır yağın üstümüze gecedin,/ Yağmurlu, karanlık bir düşünceden,/ Ormanın uğultusuyla birlikte / Ve dörtnala dümdüz bir mavilikte/ Kar yağıyor üstümüze, inceden" dizelerinde Bâki Ayhan T., "dörtnala yağın kar birdenbire 'inceden' yağmaya başlar," diyerek bir imge hatası bulunduğunu söyler (2014). Öncelikle bu şiirdeki "kar ve yağmur" sözcükleri yalnızca "kar ve yağmur" mudur? Bu sözcüklerin başka göndermeleri olamaz mı? Olur elbet. Burada

"dörtnala" sözcüğü kar'ın yağışını değil de geniş ve dümdüz olan maviliğin sonsuzluğunu imliyor olamaz mı? Elbette olur. Şairin niyetini bilemeyiz, zaten konumuz o değil. Şiir onu yorumlayabilenindir. Bu dizelerde bir imge hatası görmüyorum ben, çünkü dörtnala sözcüğü bana yağmurun yağışını değil de uzamın sonsuzluğunu düşündürüyor daha çok. Bir başka okur bu sonsuzluk duygusunu yaşamıyorsa bu yorumlardan bir yorum olur, ancak hata olmaz. Şiiri daha çok okura düş gördürmesinde aramalı derim ben.

4

Yeni Türk Edebiyatı öğretmenimiz, üniversitenin son sınıfında Yahya Kemal Beyatlı'nın "Mehlika Sultan" adlı şiirini düpedüz "aşk şiiri" olarak yorumluyordu önümüze koyduğu ders kitabında. Mehlika adlı bir genç kıza olan aşkı anlatıyormuş şair bu şiirde (s. 946). Birkaç öğrenci sınıfta güldük. Siz bu gülüşmenin hangi tarafındasınız?

5

Retorik (belâgat), sözlük anlamıyla etkileyici ve ikna edici konuşma sanatı. Günlük kullanımlarda "etkileyici ve ikna edici olmakla beraber içtenlikten veya anlamlı içerikten yoksun lisan" anlamında da kullanılır. Aristoteles retorikğin araçlarını üçe ayırmış: 1. Konuşanın kim olduğu kadar dinleyen de kim olduğu (ethos), 2. Ne söylendiği değil, nasıl söylendiği (pathos), 3. İçeriğe önem vererek ne söylendiği (logos) önemlidir.

Şiirde retorik, güzel ve etkili söz söyleme çabasına karşılık gelir, bu da şiirde istenen bir durum değildir. Oktay Rifat'ın son kitabında yer alan "Başkası" adlı şiir, söylemek istediği söze aşama aşama varması ve sözün orada tükenmesi nedeniyle, bana kalırsa şiir değil, güzel söylenmiş sözdür.

*Başkası başkası
başkasının kaşı gözü
başkasının ağzı burnu
başkasının üstü başı
başkasının tuttuğu yol
başkasının sevdiği kitap
başkası elinde çiçek
başkası elinde hançer
başkası aşk
başkası korku*

başkası sıkıntı keder.

Ses

1900'lü yılların başında Fütüristlerin başlıca derdi makineleşmeyi, hızı, dinamizmi, teknolojiyi ve gençliği vurgulayan yeni bir estetik algısı yaratmaktı. İstedikleri oldu mu bilmiyorum ama şimdi artık bir "gürültü uygarlığı"nda yaşıyoruz. Kimi müzisyenler bize yitirdiğimiz sessizliği dinlettiler (John Cage, 4. 33). Kent, kendi sesini üretiyor. Her semtin farklı müziği, ait olduğu kentin senfonisine ses veriyor. Mozart'ın Türk Marşı'ndaki dış sesi işittiniz mi? "Kirtim Kirt" dış sesin şiire düşmesi değil midir? Şiirde ses yalnız ünlü ve ünsüz seslerin tekrarı değildir. Kimi şairlerin şiirlerinde metnin çalışma sesinin kurduğunu imgelere dikkat ediniz, şiirin asıl sesi oradadır.

İroni

"Bakin her kolda dayanışma ile ilerliyorlar. Yazarlar da ibret alsın onlardan, bıraksınlar çekişmeyi. Birbirlerini tutarlarsa hepsi de beğenilir, çok çok kitap yazarlar, bizim de dal budak salmış bir edebiyatımız olur." (Ataç, 1946) sözündeki ironiyi göremeyip "evet birbirimize dayanalım!" diyen edebiyatçılar ülkesinde yaşıyoruz. Sarılın küreklere, daha çok kollayın birbirinizi!

Salih MERCANOĞLU

KLAROS

birkaç genç bir araya gelince elbette devrim olmaz
ne olur ne olmaz, siz yine de hayallerinizi güncelleyin
düşüncelerinizi yıkayın şiirsel mesafenizi koruyun
yazdıklarınızı yakın, küllerini şehre savurun
kelimeleri izole edin, alfabeye küsmüş harfler yazın
ve tertemiz cümlelerle güzel günleri bekleyin

birkaç genç bir araya gelince elbette susmak olmaz
doğudan batıya uzanan sesin içine kuşlar koyun
rüzgâra yön verin, yağmuru kalbinize serpin, direnin
adımlarınızı değil acılarınızı atın geriye, nefretinizi
cepleriniz kalmayana dek çırılçıplak soyunun
dövme yapın, hızma takın, bedeninize imza atın

birkaç genç bir araya gelince elbette kaos kaçınılmaz
çocuk bahçelerinin, parkların, ağaçların söylediği şarkı
kehanet bu: sokağın neşesi, dağın kederi kaçınılmaz
parmağımızla ileri itin, boş kaldıkça entübasyon yapın
nefes alın, boşalın, kitap basın dergi çıkarın
lütfen konuşun, sarhoş olun yoksa dünya ayılmaz

birkaç genç bir araya gelince elbette aşksız olmaz!

Yaşar KAPLAN

AUL

Parke taşlı eski caddelerde
Eş zamanlı gotik bir bilmece:

1
Venedik'te bir kuğu
ben göç etmeden önce yüzerdi;
Karabatalara bıraktığımız bu açlık sırdaşlığı,
Bölme zihnin bağcıkları,
Bulutların kubbesinde çan sesleri,
Soluk almadan ağır basan bir sessizliği örterdi.

2
Kanımı pıhtılaştıran bu biteviye;
Ayakkabının altına takılan taşlar gibi
Uzaklaştırıyor beni topluluktan.
Ayrıntılar dünyasında bir utanç,
Bedenin kanla kaplı erinciyle,
Yaslanmadan gerçekleştiren bir diyalektik.

2
Tekerlekli sandalyede çok sesli bir opera;
Öbek öbek yıldız nöbetleri,
Peçesiz deniz fenerlerinde köstebekler,
Gece ve gündüzün amfibisi,
Avurdu avurduna dönen geçmişin avuntusudur.

Zamanın içinde eriyen feraset işçisine,
Ağızındaki çakıl taşlarına inat itiraz ediyorum.

Cihan OĞUZ

SIR

Ben o gece çok sarhoş olacaktım
Ve hayat güme gidecekti
Çirkin bir kadın bile beni tavlamaı düşünmeyecekti

Kulağıma küpe olmadı hatıralar
Herkes bildiği en kolay yolu deneyecekti
İki kişilik yatakta tek bir adam büzülecekti

Yalnızlık şikâyet edilecek bir şey sayılmaz
Yumruğumu vursam iki Cihan devrilecekti
Kalbim bir yudum hasrete yenilecekti

Durup dururken ağlayanlara ne demeli bilmem
İçimize huysuz bir bulut tünedi
Benim bütün günahım aşkın yanlışlarını keşfetmekti

Hüseyin KORKMAZ

YAZ SICAKLIĞI ALTINDA

yara iltihap kapmış gülün ağrısından
soluk, içini çektikçe efkârlı
yağmur kapmış dağda, yalnız, benim kadar

mürekkebi çekilmiş el yazısı benim
kim onu okur ki
eflatun bir yaz akşamı
kuşların kanat yolup isyan çıkardığı
yeniyetme aşk kasırgası gibi
istasyona gecikmiş trenlerin sabırsızlığı içinde
kim yangından çıkartacak yaz kırgınlığımı

sessizliğin ardında birikmiş kaygılarım
kuş kaldırdı yere düşmüş umudumu
geçitlerden geçirdi güvercini kız
rüzgâr çağırdı saçları, hafif, dokunaklı ipek sanki teni
paslı çakı elinde

saat o saat doludizgin gelen ata bindi gitti
kim gördü sesleneni
buruk bir yaz akşamı
kargaların kendini bülbül sandığı
yeniyetme gül bahçesi gibi
yatağına gecikmiş ırmağın şaşkınlığı içinde
kim yarasını bozdurur ki benim kadar

kayaya serili karanlığı sildi süpürdü ışık
kertenkele hışırtıyı getirip bıraktı, gitti
kıyıda derya ürktü, karşıdaki tepenin ardına gizlendi yaz;
mumu elinde paçavra giyimli dervişim
kim çölüne alır ki
erguvan bir yaz akşamı
kirpikler gözün parmaklığı
küf ve nemden çıldırmış zindanlar gibi
soğuk taş duvarlar içinde
kim mor çiçekle gelir uğurlar beni yaza.

METİN FİNDİKÇİNİN ŞİİRİ

Ramis DARA

1961 doğumlu Metin Fındıkçı'nın 31 yaşındayken 1991'de yayımlanan ilk şiir kitabı *Harabeler* adını taşıyor ve kitapta Harabeler I, Harabeler II, Harabeler III... diye sıralanmış 13 şiir bulunuyor.

Kitapta neyin yıkıntı ya da kalıntılarından söz edildiğini hemen çözmek kolay değil. Arkeolog adı geçse bile harabeler bildik anlamından farklı anlamlarda, değilse simgesel özel değer yüklenerek kullanılıyor sanki.

Bu arada iki ayrı şiirde de "*deniz dibi harabeleri*" (s. 27 ve 37) ifadesi geçiyor.

Kitabın sonundaki vurgulu kapanış bölümünde geçen "*duru suyunuzda yıkadım bu harabeleri*" (s. 44) dizesiyse adeta şiirleri ifade ediyor.

Ağırlıklı olarak bu ilk kitapta toplumsal sorunların yanı sıra bireysel sorunların şiirdeki yansımaları dile getiriliyor gibi. 1980'ler sonuyla '90'lar başının hâli pür melalimizin içsel resmi diyelim ya da.

*

Şairin 1996'da yayımlanan ve annesine adadığı ikinci kitap *Ve Kalbim Sular Altında*'da 36 şiir bulunuyor. Bu kitapta toplumsallık daha kenarda, ağırlıklı olarak içsel durumlar söz konusu. Biraz İstanbul – Ankara – Side arasında varoluş, hayat, aşk konularını sorgulayan bireyin şiirleri sanki daha çok.

Kitabın adı da Mavi Kuyu şiirindeki şu dizelerden geliyor: "*Bir bakmışsın / Zaman akmış ve / Kalbim sular altında*" (s. 83).

Aynı şiirde bu dizelerden biraz önce de, "*Kalbim, terk edilmiş şehrin deniz feneri.*" dizesi vardır. Şiir kişinin deniz feneri yerine koyduğu kalbidir, sular altında kalmış olan, demek ki. Boğulmayı, boğularak yok olmayı, denebilirse ölmeyi, ölümü ifade ediyor gibi kitabın adı böylece.

Deniz feneri imgesi, bu dizelerin geçtiği şiiri izleyen sayfadaki Pasajın Kıyısında Beklet Ölümü şiirinde de devam ediyor: "*Kim söndürecek bu deniz fenerini / Tutunamadı yüzünde ne ben ne deniz*" (s. 84) şeklinde.

Bu iki şiirden önce gelen Kullanılmış Eski Bir Ölüm İçin şiirinde de, "*Suyu aldınız yüzümden / Bu yaban otlarını bıraktınız / Gülü boğan kalbimde*" (s. 75) dizeleri görülüyor.

Kitapta Kavafis'e açık, Yahya Kemal ile Kafka'ya yarı gizli göndermeler (atf ve imalar) söz konusu.

Toplumsal konulara değinen dizeyse şu: "*Odamıza astığımız Madımak / Behçet aysan'ı, metin altıok'u*" (s. 65)...

*

İki de içimizi açacak dize alıntısı yaparak ayrılalım kitaptan: "*Gülün içinden damlayan son damlastıydın suyun*" (s. 73),

*

"*Sabah kavun çekirdeği kokusuyla açar*" (s. 100).

2001'de yayımlanan 3. kitap *Karanfil Mesafesi*'nde, şiir başlıklarıyla bölüm başlıklarını karıştırmayıp doğru sayabildiysem 33 şiir var. Kitabın adı beş sayfaya yayılan Söylemeyeceğim Adını şiirinden geçiyor (s. 185-189) dört kez: "*Karanfil mesafesiydi ruhun*", "*Ve karanfil mesafesini yürüdüm.*", iki kez de, "*Ve karanfil mesafesini kat ettim.*" dizeleriyle.

İmkânsız bir aşka ulaşma çabasını mı anlatıyor bu ifade, ya da tam tersi vuslatı mı, anlamak zor. Sonu ayrılıkla bitmiş bir aşk ama. Ayrılık da bildik bir ayrılık mı, ölüm mü söz konusu, pek belli değil.

Ölüm ve aşk aranişi kitabın önde gelen temaları gibi. "*Kabuklu bir böceğin / Düşmesidir bir su bardağına: ölüm.*" (s. 110).

İlk kitaptan gelen "harabeler" ve "arkeolog" da belirip kayboluyor zaman zaman şiirlerde.

Arka planda toplumsal acıların izdüşümleri de seziliyor yer yer.

Taze kesilmiş ağaç kokan pencereden / ilk bakan bendim, taş duvarlar arasında / Yaşamı bulan avluya. (s. 114) dizelerini okuyarak geçiyorum kitabı.

*

Metin Fındıkçı'nın 4. şiir kitabı 2006'da yayımlanan *Çölden Hırka*. (Bazı kaynaklarda 4. kitap olarak "Unutulan" adı geçse de, *Unutulan* ilk üç kitaptan seçme şiirlerin derlendiği bir kitap.) *Çölden Hırka* kitabı şairin ilk kez bölümlenmeye gittiği şiir kitabı. Mekânlar bölümünde 20, Çarşılar'da 17, Levhalar'da 2 olmak üzere toplam 39 şiir. Her bölümün birinci şiiri Sonat adını taşıyor: Sonat I, Sonat II, Sonat III.

Sonat, bir ya da iki çalgı için bestelenen, piyano, keman, viyolonsel gibi müzik aletleriyle çalınan, insan sesinin işe karışmadığı, üç ya da dört bölümlü müzik eseri.

Kitabın adı, ilk ve sekizinci şiirde olmak üzere, iki kez geçiyor. Sonat I'ın şiir kişisi, vazosuna sevgilisinin bıraktığı mimozalar uyanmasın diye, giyindiği "çölden hırka"sını iliklemeden, parmak uçlarına basarak çıkmıştır odadan (s. 201).

Diğeri de, Cenin'e Mekân şiirinin bitiş ikiliğinde şöyle geçiyor: "*Ey ateş giyinmiş renklerin doğu sureti, miras kalmayacak / çölden hırkan /.../ ne bokim ne de aksa'ya.*" (s. 213)

Aksa, Arapçada "uzak, en uzak" demek ve burada kastedilen Kudüste'ki Mescid-i Aksa'dır: Müslümanların ilk kıblesi. "Aksa" denmesinin sebebi de Mekke'ye uzaklığı. Bokim de Ürdün'de İbranilerce kutsal kabul edilen ve *İncil*'de Hakimler Kitabında adı geçen bir yer.

Metin Fındıkçı, Mardin'de doğmuş Arap kökenli, anadili Arapça bir arkadaşımız. Arap şiirinden yaptığı çevirilerle de biliniyor ülkemizde.

Kitapta adı anılan tek şair 10. yy'da yaşamış büyük Arap (Irak) şairi El Mütenebbi (s. 251).

Bu kitapta yer alan şiirlerde, şairimizin doğduğu bölge olduğu gibi ülke dışındaki Arapça konuşulan yerlerden de izlenimler bulunmakta. Her ne kadar yine ağırlıklı tema aşk olsa da.

*

2008'de yayımlanan 5. şiir kitabı *Katran*'da 4 bölüm halinde sunulmuş 29 şiir yer alıyor. Bir tür Mezopotamya, hatta Mısır ve Sudan'a uzanan tarihsel coğrafyadan yansıyan şiirler bunlar. Aşklar, çokluk tensel, shevi aşklar, ayrılıklar, ölümler, acılar. Geçmişte şairin doğum yeri Mardin'de de hüküm sürmüş Mezopotamya uygarlıklarından Sümerler, Akatlar, Babiller, Asurlulara göndermelerle.

Metin Fındıkçı Tahta Çit şiirini (s. 330-332), kendisi gibi şair ve şiir çevirmeni olan Cevat Çapan'a adıyor; Ahmet'in Narr Akşamı şiirinde de, "*Ah Ahmet abim benim*" dizesini de alıntılarla Edip Cansever'i anlatıyor (s. 333-336).

Babil'in Ahşap Yangını şiirinin başında G. G. Marquez'den "Bu durum tıpkı kan lekesi gibi yayılıp üstümüzü örtüyor." alıntısı var. Kuyu şiirini, Memet Baydur'un "Kulaklarını o serin yosun kokulu boşluğa yaslayarak Aşkımı dinledi." cümlesiyle bitirip, sonuna da "Memet Baydur. 'Kuyu' hikâyesinden esinlenerek." notunu düşüyor.

Bu kitap dolayısıyla iki de güzel şarkı dinledim, bu arada: Biri, Pakistanlı şarkıcı Zarsanga'nın söylediği "Ro Ro Keda" şarkısı (s. 323). Ki böylelikle ilk kez Afganların ve Pakistan'ın bir kesiminin dili olan Peştuca bir şarkı dinlemiş oldum. Diğeri de benim de biraz aşınası olduğum Fransızca bir şarkı; Edith Piaf'tan dünyanın neredeyse yarısının dinlediğini sandığım, "La Vie en rose" (s. 339-340).

Kitabın adı, Katran ve Sürme (s. 280-282) şiirinde geçiyor.

Ardıç, çam, servi gibi özel reçineli ağaçların özularından – daha çok yakılarak– elde edilen siyah, çamur kıvamlı, akamaz, bir tür sıvı olan katran, halk veterinerliği ve halk hekimliğinde ilaç yerine kullanıldığı gibi, ahşap yüzeyleri korumada da kullanılır. Şairimizse katranı bir tür mürekkep gibi kullanmak istiyor: “*Biriken katrandan kalemlerle yazarım / Külden kâğıtların üstüne / Bedeninde gezdirdiğin zamanı.*” Ve ölümün “kadran”ına “*Katranla tarih düşerim*” diyor ...

*

2009’da yayımlanan 6. kitap *Sen İçerde Uyrurken*’de 12 şiir bulunuyor. Mitoloji ve tarih ile günümüz arasında gelgitler, Mezopotamya ve Ortadoğu’yla Kuzey Afrika yolculukları bu kitapta da sürüyor.

Akad tanrıçası İştâr, Yunan tanrıçası Artemis, Mısır kraliçesi Nefertiti, mitolojik kahramanlar Enkidu, Herakles, Prometheus, Helene, Babil imparatorluğu, tarihi dillerden Aramca, günümüz Anadolu’sundan Madımak yangını (s. 358) göze çarpan özel ya da özellikli adlar.

Bu arada Kasvet şiirinin başında Âşık Şemi’den bir alıntı var: “*Ben beni bilmem neyim / Söyleyen kim söylenen kim / Söyle aşk nedir?*” şeklinde. Fakat kitapta bu ad Şair Semi diye yazılı. Âşık’a Şair denmesi pek sorun değil tabii, ama Şemi’nin hem kitabın bağımsız ilk baskısında, hem de toplu şiirler *Sessiz* içinde Semi olarak yazılması (s. 22 ve 362) hoş değil bence: Bir “Şair Semi”yi araştırın, kaynak bulabilecek misiniz; bir de “Âşık Şemi”yi araştırın, ne kadar kaynak, bilgi bulacaksınız. Evet şiirde sözcükler de, bazen harfler de çok önemli bence. Dikkat edilmeli.

Gülün Kokusu şiirinden hoş bir parça aktarmak istiyorum –köşeli parantez içindeki n’yi de mecburen ben ekliyorum: RD:

*her gece ayı gülün giysileri altında aramaya çıkmalısın
rüzgâr sana yol göstermeli kıyıtı bir bahçenin asmasını
okşarken, suyun dibinde kayıp yüzünü görmelisin
şavkı budur demelisi[n], eğilip
bir avuç su içerken (s. 28 ve 377)*

*

2010’da yayımlanan 7. kitap *Sardunyanın Kehribar Zamanı*’nda 11 şiir yer alıyor. İlkinde 4, ikincisinde 7 şiir bulunan iki bölümlük bir kitap. İlk bölümün başında Yunanlıların ünlü şairi Yannis Ritsos’tan, ikinci bölümün başında Arjantinli şair Juan Gelman’dan dizeler var.

Fakat bu kitap gizlice Turgut Uyar’a adanmış gibidir aslında. Birkaç yerde birden ona göndermeler var. Hatta ilk göndermesi çok ilginç, Metin Fındıkcı, adını açıkça anmasa da, Turgut Uyar’dan “*kılavuzum olan bir şair*” diye söz ediyor: “*birden kılavuzum olan bir şairin dediğini anımsıyorum / herkesin içinde yürekle buluştuğu bir yerdi*” (s. 388): Söylemeye gerek varsa, anılan dize Turgut Uyar’ın.

Beklenen Akşama şiirinin başlığından sonra yıldız işareti koyup sonunda “* *Turgut Uyar’ın herhangi bir şiirindeki kaf iye sesini duyarak.*” açıklamasını yapıyor (s. 391-393), sevgili Metin.

Bir başka gönderme de şöyle: “*ve ‘bütün mümkünlerin kıyısında’*”. Buradaki dize de Turgut Uyar’ın.

Ve son gönderme de “*kılavuz*” şairin adı Nâzım ve Edip Cansever’le birlikte şöyle geçiyor:

“*Nâzım’dan sonra, Turgut’la konuşacağım / Ruhı beyle oturup şarap içeceğim*” (s. 415).

Bu alıntıdaki Ruhı beyden kasıt da, Edip Cansever. Sevgili Fındıkcı daha önce de 5. kitabı *Katran*’da Edip Cansever’i onun ünlü şiir kahramanı “Ahmet ağbi”yle anmıştı, değindiğimiz üzere; burada da Cansever’in daha ünlü şiir kişisi Ruhı bey’den söz ediyor: Bir anlamda kahramanlarını şairinin yerine koyuyor.

İki de ressam da adı geçiyor kitapta: Meyhane tablolarından dolayı Fikret Mualla ile Fas-Marakeş’te kurduğu ünlü bahçesi dolayısıyla Jacques Majorelle.

Ağırlıklı tema için cinsel çağrışım yüklü aşk şiirleri diyebiliriz; yanı sıra, özlüm, ayrılık: “*bir çölden geçer gibi / soluk soluğa geçtik birbirimizin bedenlerinden*” (s. 395).

İki de farklı dize:

“*birak gece gelecek rüzgârı bekleyen yaprak yığını kalayım*” (s. 385), “*zamanın kısa kızıl saçları gibi yürürken sen*” (s. 408).

Kitaba adını veren “*sardunyanın kehribar zamanında*” dizesi, içinde yer aldığı Çello şiiriyle birlikte sonradan 9. kitap *Taşa Masal*’a (s. 572) taşınsa da, burada da “*sardunyanın toprağa tutunan zayıf bedeni*” (s. 413) ve “*sardunyanın keskin hançeri*” ifadeleri bulunuyor.

*

2013’te yayımlanan 8. kitap *Gülün Koynuna Düşen*’in 5’te dördü galiba ilk bölümü oluşturuyor ve başında Metin Altıok’tan bir dize var (s. 420). Sonlara doğru 2. bölümün başladığını sandığım boş bir sayfada da Turgut Uyar’dan bir ikilik (s. 488), en son da 24 kısa bölümlü bir şiirden oluşma –sanırım– 3. bölüm bulunuyor, buradaki tanımlık da Adonis’ten ikilik (beyit).

Yukarıda anılan şairler dışında, Nâzım, İranlı Furuğ, Iraklı Nazik El Melaike, yine kadim Iraklı El Mütenebbi, Şekspir, Homeros, Behçet Aysan’ın; yazar olarak Edward Said, Demir Özlü, İbni Arabi’nin adları anılıyor.

Nâzım, Turgut gibi özel adlar büyük harfle başlarken “*metin gibi, behçet gibi*” ifadesinde görüldüğü üzere (s. 477) Metin Altıok ve Behçet Aysan’ın adlarının küçük harfle başlaması tuhaf. Şiirlerde özel adlar, insan adları ille de büyük harfle başlamalı, demek istemiyorum. Genelinin büyük harfle yazılıp bazılarının küçük harfle yazılmasını yadırgıyorum.

Kitabı içerik açısından özetlemem gerekirse, “boşaltılmış köyler”den, Uludere – Roboski katliamına, ülkemizin maalesef bir türlü çözilemeyen Doğu ya da Kürt sorununun yansımalarına, Batı Sahra gözlemlerine uzanan bir atmosfer söz konusu.

*

2016’da yayımlanan 9. kitap *Taşa Masal*’da 4 bölüm halinde sunulmuş 35 şiir bulunuyor.

5 şiirli 1. bölüm Aralık’ın başında Filistinli şair Mahmut Derviş’ten “*Kendi gözlerini arıyor masal harabelerde*” (s. 516) dizesi var; 22 şiirli 2. bölüm Taşın Defteri’nde tanımlık yok; 7 şiirli 3. bölüm –kitabın da adı olan– Taşa Masal’ın başında da Turgut Uyar’dan “*Ölülerini gömmüşlerdi, kalabalıkta, ...*” (s. 574) sözleri (sözleri diyorum; çünkü dizenin tamamı değil) yer alıyor.

“Harabeler” Metin Fındıkcı’nın ilk kitabına da ad olan ve toplu şiirler boyunca gündemden büsbütün düşmeyen bir sözcük. Burada Mahmut Derviş’in dizesinden gelen “harabeler” ile Turgut Uyar’ın “ölüler”i, bu iki çoğul sözcük, kitabın ana atmosferinin anahtarları gibi. Tarihten günümüze “ırmaklar arasındaki (Dicle ile Fırat) ülke”de: Mezopotamya’da yaşananların: hırgürün, darbelerin, savaşların, ölümlerin, yıkımların hikâyesi. Ve tabii bir bölümü Mezopotamya üzerinde kurulu ülkemizdeki acılar: Şairimiz 11 yaşındayken Deniz Geçmiş ve arkadaşlarının asılmaları (1972), Sivas Yangını (1993), Gezi olayları ve burada 15 yaşındaki bir çocuğun öldürülmesi (2013).

Bu arada şairimizin adı Metin, Arapça aracılığıyla, Akadca ya da onun lehçesi Asurca’dan gelmekte.

Aralık şiirinde geçen “*...gökyüzünün / Bir gözünden Dicle / Bir gözünden Fırat akardı*” (s. 528) dizeleri mitolojik tarihsel bir efsaneye gönderme konumunda: Bâbil’in yaratılış destanı *Enuma Eliš*’te, Bâbil’in baş tanrısı Marduk’un, “Fırat ve Dicle’yi”, iktidar savaşında alt ettiği, tuzlu sular tanrıçası

KAHKAHA SÖMÜRGESİ

Kezban'a

Sonra, beni bu kahkaha sömürgesine gönderdiler.
Kanlı uçurtmalar, boşluğun rengini kemiriyordu.
Hayal kurma cemiyetimiz dağılmıştı
Kışlalar, savaşa hazırlanıyordu.

-bir tabutun sırtındaki yarayı emzirir kan!-

Burada her gün, bir mırıltı tadında başlıyor dünya.
Tutup, sokaklara vuruyorum kendimi.
Trenler geçiyor korkunç sınırlarımdan.
Sokak hayvanları ve yıkık duvarların lavanta
tadındaki şarkısı...

Derken, gece düşer.
Beni kuser, bütün uçurumların gölgesi.
Sarışın bir dalgınlık olursun gözlerimde.
Ağ lak bir türkünün son nakaratı...
Uzanırım en yaralı yanına... Sen yoksun!

Tiamat'ın "iki gözünden" "akıttığı" yazılıdır (*Bâbil'in Yarattığı Destanı -Enuma Eliş-*, Bâbilce aslından çevirenler: Selim F. Adalı - Ali T. Görgü, s. 41).

Kitabın 4. ve son bölümü Önsöz adını taşıyor ve bölümle aynı adı taşıyan 20 sayfalık uzunca şiir, gerek bu kitabın, gerek toplu şiirler *Sessiz*'in bir tür sondeyiş'i (proloğu) konumunda. Sevgili Metin Fındıkçı, yine Mahmut Derviş'in "*şiirim / son dizesini yazmaktan korkuyorum!*" dizelerinden hareketle şöyle bitiriyor kitabı:

*bunu anladım:
derviş'in yazmaktan korktuğu son dize
asla yazılmayacak! (s. 608)*

Son dize, sonramızı, ölümü olduğu gibi, bizden öncesini de içeren hayattır ve onun sertliğini yumuşatıp yaşanılır kılmaya çalışan sanattır, edebiyattır, şiirdir, belki bunların özü, değilse özetidir, şimdilerde biraz hâlâ kitaptır belki de. Yeni şiir kitaplarında buluşup konuşmak üzere...

Metin Fındıkçı'nın Toplu Şiirler kitabı Sessiz'i (Klaros Yayınları, Ankara, Mart 2019, 636 s.) oluşturan şiir kitapları
Harabeler, Yazılı Günler Yayınları, İstanbul, 1992
Ve Kalbim Sular Altında, Yazılı Günler Yayınları, İstanbul, 1996

Karanfil Mesafesi, Avesta Yayınları, İstanbul, 2001, 94 s.
Çölden Hırka, Şiirden Yayınları, İstanbul 2006
Katran, Artshop Yayınları, İstanbul, 2008
Sen İçerde Uyrken, Artshop Yayınları, İstanbul, 2009, 48 s.
Sardunyanın Kehribar Zamanı, Artshop Yayınları, İstanbul, 2010
Gülün Koyununa Düşen, Serendip Yayınları, İstanbul, 2013, 112 s.
Taşa Masal, Artshop Yayınları, İstanbul, 2016, 96 s.

ALEMDAR SÜRMEİSİ

*Aşk-ı Elif
Zuhal Tekkanat için*

1
Ölüm ağlar da şiir ağlamaz
aşk da ölüm de tinsel teni şairin--

2
Şiir biraz da göğe ırmak asmak
Allah'tan gizli!

3
Kalbim kanıyor
kalbime batmış kalemim--
içim Sorgun gibi Alemdar sürmelisi

4
Burun kanaması
kalpten geliyorsa
kanamanın her şekli şiirden iyidir dedi oğlum

5
Sevişse de ağlasa da
dinmez ağrısı
şiire batmış küfi kadının

6
Yedi kaleminen
şiir yazsam da
toz bulutundan görünmüyor içim
ne Ah!met Erhan'im orda ne atlarım--

7
Gözyaşı varsa
şiir de ıslatır türküler de
ah be Cemal abim, hele söyle:
Sorgun kalp haritasında şimdi nerde!
Önce boynunu öptüğün kadınlar için
solgun ve dargın omzuma yaslan da
Onüç Günün Mektupları'nı
evlilik yüzüğünün içinden geçirir gibi
her biri kan cümle şiirmektup bir daha söyle!

Yokilçe Gebze, 12 Eylül 2020

Beytullah KILIÇ

AF

Bizim gerçeğimiz
İç cebi sökükle kuşların kente dökülen düğmesi

Kitaplarını sadece dağıtmayı seven çocukları
Bunca hırçın kılan içimizin buruştuğu çağ

Göllerin derisinde bir tanrı kemiği bulduğumuz
Altının suya dişe diş kavgası
Bitti kampanya
Şimdi herkes kendi kurşununu dizsin boğazına

Dans eden bir bulut bulduğunda
-Dağ yavrusu-
Herkes kendi sus'unun mümini

Henüz düğmeleri iliklenmemiş bir kefedenden
Çıkmaya çalışan son günah
-Affedin beni-

Işığın arzusu içinde karanlık sular bulanık pencere
Sır saklayan üç ayna
Kırılıyor su denilen anda
Bulut beni gök aşağı bul
İçimi dışımı tara yağmura

Bir çağ açık kalacak
Evren denilen bakır
İletmeyi bırakacak
Sahi

Fatma ARAS

DUYGULAR DA ÇIĞLIK ATAR

Anıları kuşuna dizdim son gece
kim vurduya gitti günler, baktım
her şey aynı, değişen tek mevsimler
hep ağıt seslerinde gömleğimiz dikildi

'Yoklukta yok' gibiyiz, kolay değil
çocuk yaşta hüznler çıktı geldi
sen, uzak bir çöl heykeli
ben, kararsız dağ ceylanı
aramız tuzak koktu, öfke koktu

Ah! sevgili, eskimeyen inadım var
kirliliğe, kanıma dadanan miras
duygularım çığlık attı kendime yürümekten
acılar dünya kadar

Diyen yok: heey Odlar Diyarı'nın kızı
bu hayatı göğüslen
her yolun başlangıcı ya sevinçtir ya hüzn.

Eylem Demir MÜŞTEKİN

YANSIMA

görmesinler diye
sulara girdi
gülüşün

oysa ki
söndürmüştüm ışıkları

aç pencereni
pervâm yok

geçti gitti
içimden
geceden

şimdi
kımıldıyor karanlığımda bir ses

yalnızlığı sevmezsin ki sen

dilim kapamadan dudaklarımı
elini ver
eğiliyorum sulara

Erkan KARA

ŞAİRİN LÜKSÜ

günün sonunda oturduğunda
kendisi ile konuşacak
sesleri uyandırmak için
küçük bir sözcüğün, ufak
bir hareketin, her şeyin
önünden geçmesini beklemek
anlaşılması güç bir durum
değildi

bu, her gece oynanan
-insanın çırılçıplak daldığı
solmanın düzenini değiştiren
yalnızlık- bir küçük oyundu
ruhuna; iyi gelen tarafı, geçici
bir süre düşleri geri getire
bilmenin gizemi kadar,
yalnızlığın yorgunluğunu da
gidermesi

işte, vesveseye düşmeden
boşlukla iletişim kurabilmek
ve yenisini tadabilmek için de
her sabah bir gece önceki
her şeyi başkalaştıran
düş dünyasını silebilmektir...
bu yalnızlık, artık şairin
lüksüydü.

PANDEMI'YLE BOY ÖLÇÜŞEN KİTAPLAR

Hüseyin PEKER

Söze Ahmet Güntan'ın 'Parçalı Ham Manifestosu' ile başlıyorum:

- 1- Şiiri yaratma, yavaşça ara.
- 2- İçerde değil, dışarda-somutta.
- 3- Beyin kimyana ihanet etmeden bak. (Nasılsa kimse seni takmıyor.)
- 4- Gözlemediğin, dokunmadığın şeyi şiire sokma.
- 5- Görmediğin coğrafyaları, yaşamadığın tarihi yazma. (Kitaplardan somut bilgiyi ham olarak alabilirsin.)
- 6- Sıfatlardan kaçın.
- 7- Dize kurma.
- 8- Kafiye yapma.
- 9- Söz sanatlarından sakın.
- 10- Gizli gönderme yapma. (Okuyucunun donanımına ihtiyaç duyma.)
- 11- İmgeyi bilgi vermek için kullan.
- 12- Tifil Garson'u unutma.

Gördüğün gibi yenilikçi şiir, her türlü klişeden kaçıyor. Bunu genç arkadaşlara çoğunca hatırlatmaya çalıştım. İsmet Özel hayranı gençler var. Gelenekçi şiire özenenler, eski kurguya rağbet edenler. Yaşarken Cöntürk'le fark etmiştik bunu. Hatta Haluk Aker'de fark etmişti.. Sonrası Güven Turan'da onların yakınında durdu. Natama gibi grupları kastediyorum. Heves dergisi etrafında bir dönem açılan çığır; Mehmet Özek, Ali Özgür Özkarcı, Enis Akın gibi zamanın gençleri yepyeni bir yenilik akışına yakın durdular. Her şeye, azılan şiirin her yakasına özgürlükçü bakan gençlerdi bunlar. Bilinç akışına benzer, A. Güntan'ın '*Şiiri yavaşça ara, dışarda ve somutta*' dediği gibi deneysel bir koşuda arayanlar : **Ömer Şişman**'ın 160 km den 2018 basımı '*Dramatik İyileşmeler*'i de bunu hatırlatıyor bana. Bütün bu 10 yıllık Heves geçmişine rağmen İsmet Özel sevgisiyle yanıp tutuşan gençler, işin burasına bakmalı biraz. Yazılan şiir, karşı bir duruş Ö. Şişman'da. Tıpkı kendinin A. Güntan'inkine benzer biçimde şiirinde söylediği gibi: '*yok şiir, neden olmasın*' Ömer Şişman'ın '*yok şiir*' diye tanımladığı şiiri tuz buz etme hali, '*anlatımcıların tuhaf karışladığı bir anlatımcı, biçimcilerin yaduradığı bir biçimci*' olma hali. Başta dediğim gibi klişeleri, şiirin düz yapısını kırıp geçme hali. Bir yıkıntı mimarı gibi bu gençler. Bu şiirler '*günlük yaşam ritüellerinin içinden beliren an sökümlerinin toplamı*' onlarda. İçinde kurmaca ve gerçekliğin birbirine eklendiği biçimler de var. Ataklık ve çekingenlik de bir arada.

'*Dramatik İyileşmeler*' şairin bir sayfada, ya da her şiirde somut tarza diğer sayfada deneysel olarak atlama hali. Trampensiz ve ölçsüz. Öteki sayfada avangart ve görsel.

*'Kulak çınlamasıyla yaşamaya alışmalısın
Belki o zaman duyamazsın çınlamayı'*

irin '*kimsenin beni savunmasına ihtiyacım yok, hiç kimsenin*' demesinin ardından: '*Bu sınırimi mi bozuyor, ilgilenesim yok*' şeklinde düşünmesiyle her şey altüst. Ö. Şişman'da şiir dümdüz. Düşünme aralıkları, görsel ve deneysel patlamalar, tak tak! '*sen almazsan eskiciye vereceğim zaten*' demek de ondan beklenen patlama. Vardığı sonuçları kendine saklar, korkmayalım. Adamın soluğu: Hı hı hı hı fi hı fi...

Şerif Temurtaş Salihli 1965 doğumlu, sınıf öğretmenliği sırasında yazdığı şiirlerden ötürü 7 ay Ulucanlar cezaevinde kalmış, biraz yeşilliklerden doğmuş,

birazı '*sırlısklam kavgadan*' kopmuş, çok sakin bir üslupla yazdığı, ama kalbini yara bere içinde bıraktığı bir şiir serüveninden doğmuş, üçüncü şiir kitabı ile karşımızda.

2020 basımı '*Ten ve Kül*' e, '*kokladığım yalnızlığını kavganın, ten ve kül kokuyor hayat*' dizeleriyle başlıyor kitaba. Yalnızlığını kokladığı kavga ediminden şunu anlıyoruz. Kavgayla örülü bir geçmişten geldim. Şimdi ondan bana kalan yalnızlıkla iç içeyim. Geriye kalan ise insanlardan bana, seyre koştüğüm ten görüntüleri ve bundan geriye kalan kül gibi izler. Yani kül kadar savrulmuş, toz niyetine zerleşmiş bir yaşam tortusu.

Şerif Temurtaş, elbet yıllara bakarak, baştan beri yalın bir dille ördüğü şiirini gene bozmamış, hatta daha da süzmüş, inceltmiş. Doğanın onun hayatındaki yeri dizelerden de belli. '*Tilki, kümes, köyün vıran çeşmesi, baykuş, omuzunda aslı azık torbası, kargın kiremitler, çalılıklarda yuva kuran kuşlar ve benzerleri*,' Şiirini yer yer ören kasaba görüntüleri. '*Sırlısklam kavgayım*' diye özense de '*ah ne çok yangın, ne çok ağıt*' diyerek susacağı yeri bellemiş sonunda. '*hangi düşüne girsem kasabanın çıkmaz sokak*' tipi benzersiz buluşlara imza attığı da eklenebilir.

'*Hayat Sen Hiç Olmayacak Bir Şeydin*' **Atnan Başkesen**'in son şiir kitabı. (Totem Yayınları, 2018) Doğaçlama, kendiliğinden ve şiir akımlarının hiçbirine kulak asmadan çoğalmış, düzgün bir yürekle söylenmiş şiirler. Yer yer doğa ve çocukluğundan kopup gelmiş bir geçmiş rüzgarıyla çoğalmış, aşkla özellikle bugüne kendini bağlayarak getirmiş beraberliklerle kuşanmış, şekil bulmuş dizeler, kopan düşünce artıkları. '*Benim gözümde çok deniz var, çok balık*' demesinin ardından, aynı sözü '*Bende çok kuş var çok gök*' diyerek çoğaltması, onda olgun bir ustalık olduğunu sezinletiyor bize. Taşmadan yazıyor, bulunduğuş kovuktan taşkınlık yapmadan seslenme gayreti seziliyor. '*Hep eski resmindeki kendini*' seyrederek gibi. Ya da başka bir yerde '*kalbini savunmaktan elleri yapışmış biri*.' Şair kendi dünyasıyla o kadar içli dışlı ki; karar verişinde, kalbini elleriyle yan yana görmekten bile karmaşa yarattığı düşüncesine varmıyor. Okunmaz bir dille yazdığı, çözüldükçe her harfi bir dil olan romana çalışır gibi. Boğuk sesli bir taş plak bile, kendine ve bağlı olarak yaşadığı kişiye bir seremoni yaratıyor onda.. İnsanlığın dip notuna, aldanıcı göz alıcı kuşla not düşer. O '*göz alıcı kuş*' ki, sezinlediği bir hayatı uçuruyor şiire. '*Bu şehir en çok sevenleri kovardı*' diyor bir şiirinde. Durmadan iç dünyasına zikzaklar çizen, kendini çok dinleyen bir iç sesle tamamlıyor şiirini. '*Dünya nöbeti yordu beni*' demenin derinliğine çıkışını gene aynı yerden, '*yeryüzüne kör oldum*' diye seslenmekte buluyor. Kararsız bir iç çekişmesi beliriyor esasında. '*İyi yazılmamış bir senaryo*' diye söz ettiği kendi çözemediği ama at başı ondan uzaklaşmayan hayatı mıdır acaba? A. Başkesen, biçimde pek kendine yer aramamış, ama iç e kendinden kopan bir çok soru getiren bir şiire çalışıyor. Bir fırtınanın kül dökülmüş hali onun dizeleri. Durmadan avuçlardan kayıp giden bir yönü var.

Mustafa Ünver, 1973 Gediz doğumlu sınıf öğretmeni, sanırım son görev yeri Aydın. Dönemin çoğu dergilerinde yapıtlarını yayınlamış, 4 şiir kitabı arasında 15 tane de çocuk kitabı bulunuyor. Şiiri, üretmeyi çok sevdiği belli. Ama yeni şiir akımlarına yakın durmamış, doğaçlama çizgide yazmayı sürdürmüştü; yalın, yer yer de bu düz akışın içine farklı şeyler sığdırabilmiş, günümüzün şiir coşkulu arkadaşlarından biri. '*anneler denizle söndürmesin çocuklarını*' derken itibar ettiği anlamın sadece çocuklar mı, yoksa şiirde bir yerlere anmak mı olduğu düşünmeye değer.? '*Geçerken yavaş geç*' ve '*ip atlarken ısınır okul*' dizelerinin aynı şiirde yer alışı, M. Ünver'in konu bütünlüğüne değer verdiği, aynı zamanda çocuk sözcülüğünden kopmadığı anlaşılıyor. '*Annem*

ELLERİNDEN ÖPERİM

Sert tekmeler savurur sabahın kapısına sıcak ekmek
Kırılan kapının gözleri seher kokar
Üstelik uyku giymiş üstüne erguvan mavisini
Kaçak yaşanan orman büyüğü gibi
Kırılanmaz boş mide düşmeden kaldırımlara
Alın terin şiirlerime döküldü çocuk
Rüzgârla çay demleyen sesini ellerinden öperim.

Aklını çek içimde en çok sen oluyorum
Hangi mezarın toprağı kalbindeki bu hüznün
Arkasından dön ergenliğin bükülmüş teni
Dağılan adımlarında en çok ben ölüyorum

Başka dünyalara bıraktım saçlarımı
Ağlayan gecenin memelerini bir lisenin sokaklarına serdim
Hiçbir günü atamamışsan ceplerine
Büyüdün demektir çocuk
Nazına üç kurşun
Kırılın kapıları sabahların

Yüzünde bir fabrika bacası
Siktir et, aynalar geyik doğuramaz çocuk
Rüzgârla çay içen sesini ellerinden öperim.

terini kattı bu yüzden hamurumuza' M. Ünver gelişen imgesel çalışmaların uzağında besliyor şiirini. 'eşitlik ne büyük yanlıgı adalet dururken' gibi özlü sözler yarattığını görüyoruz, ama farklı şeyler yaratmada yazılan şiirin üstüne çıkan bir çizgiden çok, doğal çizgisini sürdürmekten yana bir şair. 'hangi dalgaya binsen kayalara çarparım / kumsalda başkası uzanır' Güzel buluşmalar da yok değil 'Ülke Yorgunu' (Klaros yayını, 2019) başlıklı kitapta. İzlenmesi dileklerimle.

1988 Nusaybin doğumlu Yunus Karakoyun, kısa dizelerle tamamlamayı seven biri şiiri. Yani şiirin, dizelerin içini doldurmadan kestirmeden konuşmayı seven bir şair. 'gelir gider, / ne tuhaf / sonrası / açtım / bir memleket' çoğu buna benzer tek veya iki kelimelik sözcük örgüsüyle şiire yönrmekten yana. Bu da şiirde anlatacaklarının birazını kırıyor, saklıyor. Arada 'eksik okunurdu bütün yeryüzü' gibi parlayan buluşlara da rastlıyoruz. Ama dedim ya, kısa sözle tamamlama tutkusu, şiiri dar bir alanda tamamlaması adına söyleyeceklerinin yarısını 'pas' geçtiği izlenimi bırakıyor okurda. 'peygamber sofrası gibi açtığı içini' ya da 'bir başka tanıma giriyordu / içimin taş avluları' gibi dizelerine bakarak Y. Karakoyun'da dopdolu bir şeyler saklı diyoruz demesine. Çocukluğu esmer, çekingen bir şiir olarak kalmış. Şu size de bunu saklamadan söylemiş: 'ulularını duyuyorum içimin / çakallar zar atıyor kıyılarında'. Bilmiyorum neye denir ayrılık dizesinden de anladığımız bir şey var Karakoyun'da. Söylemekle arasında duvar ören bir şiire çalışmış. Bağırarak istese de duyulmuyor. 'Aşk için, semah döndüler' Hep söyleyemediği, sakladığı şeyi aradım durdum Yunus'un. Belki bu son dizede gizlidir dedim.

Hicri sekizinci asırda İran'da yetişen Hoca Hafız Şirazi (Bizde Hafız olarak anılıyor) fikirlerindeki kuvvet, görüşlerindeki özellikler, hele edasındaki rintlilik bakımından bütün şarkın en lirik şairlerinden biri sayılmış ve ünü gün geçtikçe doğuya ve batıya yayılmıştır. Abdülbaki Gölpınarlı'nın bu şekliyle tanıtarak şiirlerini dilimize kazandırdığı çalışmasında, Hafız'ın daima estetik hünerleriyle aşkı terennüm ettiğini, şarap ve meyhanelerden çok bahsettiğini (Hayyam gibi), düşünceli bir şair olduğunu öğreniyoruz. Onun koyu bir sofi olduğu bile söyleniyor. Klasik edebiyatımızın bir çok şairini tetkik ederken mutlaka onları Hafız'la karşılaştırmak lazımdır. (Yahya Kemal, Ahmet Haşim vs) Hafız, ülkemizde Mesnevi ve Gülistan'dan sonra en çok okunan Farsça metinlerine sahiptir.

Bu sözleri başlangıç yapma nedenim, ona sıkı sıkıya bağlılık arz ettiğini hissettiğim, çözüm bekleyen derinlikli son yapıtıyla **Ebubekir Eroğlu** (*Açık Kaldıkça Defterim*, YKY, 2020) oldu. Evet E. Eroğlu'nu şiirleri arasında sık adı geçen şairler arasında başta Hafız (arada ona danıştığımı, kulak astığımı hissediyorum) geliyor:

'bir hırkam var geriye kalan, yeridir onu da bıraksam'
demiş olan büyük Hafız'ı analım bir kere daha'

'özgür adamın tadını vermişti Hafız, rindi andıkça'

Arada 'rind olmayı yeniden seçelim, gel' diyen E. Eroğlu'nu eskil değerler ve görüşler arasına yerleştiremedim. Ama Melih Cevdet'in sırasına bir şair olarak da ekleyemedim. Aslında düşünce sistemi açısından M. C. Anday sıralamasında anılabilir. Kendi bu yeri eşelemeyen bir şiirde durduğunu, oradan çoğaldığını sık hissettiriyor. Kitabın 41 sayfalık uzun şiiri, 'İki Dalga Arasında' belki de bir yanıyla Edip Cansever, Melih Cevdet çizgisinin sürekliliğini taşıyor. Ama şiire verdiği ad gibi 'iki dalga arasında' bir şair E. Eroğlu. Yani Eskil denizle, yeni kıyılar arasında boğuşan bir şiir iklimini estiriyor. Hayli gizemli, büyümlü bir şiir dünyası var şairin. Çok sıkı çalışılmış kelime ve anlam, düşünce örgüsü, yapılandırması

sıkı korunmuş ve kurulmuş, çatısı sallanmayan bir şiir duruşu Eroğlu'daki..

'görgüyle konuşan bilge adamların
iki arayış bir dereyi kapattığı yerlerde'

Kurulmuş ve çalışılmış bir şiir sayfası kitaptakiler. 'acı bilgiyle besleyen çile üstü çile günlerinde' bu bilgece tasarlanmış dizeden de anlaşılacağı üzere, hayat bir çeşit çile üstü çile olarak anlaşılmalıdır. 'İkinci Ses, Yabancı Ses, Ev Sahibi, Koro' yabancı efektlerle seslendirilmiş şiirsel yapıyla Edip Cansever'in 'Tragedyalar' yapısındaki biçim koşullarını hatırlanıyor. 'besini oldu dikkatimin' tipi derinlikli benzetmelerin sık olarak dokunduğu şiir tasarımı (ki bunun üst üste dokunduğu dilimler de yok değil) aşağıdaki örnekte olduğu gibi:

'yeteri kadar bunalttı zamanın iğvaları
hükmeden amansız kasvetiyle
rüzgarın rastgele serptiği çakıl taşları sanki'

Yukarıdaki örnekte, E. Eroğlu'nun yığma yaptığı belirgin olarak izlenmekte. ayrıca E. Eroğlu dil yenileşmede sorun yaşamakta. yer yer eskiyen gençlerin sözlüklerinden çıkardığı kelimeleri kullanmakta sakınca görmemektedir. (nihai hedefler, hayatiyet, diğerkamılığı, beyhude, teşhis, şerh edeyim, inayetin vaatkâr toprağında, eşkal-i hayatın vb.) Bunlar dışında bilgelige erişim yolunda bir şiir çizgisi esinleyen E. Eroğlu: 'adet olduğu için herkes değişim istiyor', 'eski şiirin geri itilişi' 'defterimden yeni bir sayfa açılıyor' Bu dizelerde olduğu gibi kavramlar ile iki dalga arasında iniş çıkışlar yaratan şairimizin, sıkı ve dolu bir şiir ufku yaratmasıyla da kitabı öne çıkarmayı başardığı söylenebilir. İsminden başlayarak 'açık kaldıkça defterim' söylemini (yazmayı bırakmam, söylemekten usanmam) şeklinde okumamızı sağlamış. Kısaca bu yılın iyi kitaplarından E. Eroğlu'dan bize kalan. Fazlaca emek verilmiş, yoğun bir şiir çalışması.

Hakan UNUTMAZ

Bu yaşıma kadar genellikle içinde bulunduğum yıl içinde çıkan hemen her şiir kitabını edinmişimdir veya edinmeye çalışmışımdır. Kaçırılmış olduğumu fark ettiğim ve olur ya baskısını bulamadığım bir şiir kitabı için abartılı derecede üzülmişümdür. Çoğunun kendi şiir anlayışına göre “kötü” olacağını bile bile bu takıntımı sürdürmeye çalışıyorum. Topladığım kitaplardan üç beş tane elle tutulur gördüğümde o senenin istendik kazanımını elde ettiğimi düşünüyorum. Genellikle bu elle tutulur kitapları buluyorum da. Son iki yıl içerisinde özellikle yayım rahatlığı oluşunca çok fazla kitap çıkmasından ötürü takibimi sağlıklı yerine getiremiyor olsam da elimdeki kitaplardan köşesine yıldız koyduğum ve üzerine yazmayı düşündüklerimin sayısı düzineyi buldu diyebilirim. İşte, *Niksin Göktaşları* da bu düzinenin içinden bir kitap.

Ahmet Erbaş tarafından yazılmış olan *Niksin Göktaşları*, 56 sayfalık ince bir eser. Şairi hakkında hiçbir bilgi sahibi olmamanın (sonradan fark ettim ki kendisiyle sosyal medya arkadaşımıyız) yanında kitapta da herhangi bir özgeçmiş bulunmuyor. Bu durum belki bir ilk kitap değerlendirmeme engel olsa da şairi daha önce tanımıyor olmak biz şiir okurları için büyük bir kazanım. Çünkü okuduğumuz eserin her türlü sürprize gebe olacağını bildiğimiz gibi eser hakkında da olabildiğince tarafsız kalabiliyoruz. Bu sayede *Niksin Göktaşları*'ni da işin içine hemen hemen duygumu katmadan okuyabildim.

“Toz” ve “Dünya” adlı iki bölümden oluşan kitabın ithaf bölümünde Seyhan Erözçelik'i görünce içeriğini az buçuk tahmin edebiliyoruz. Bölümlendirilmenin sağlıklı olarak yapıldığını düşünüyorum çünkü her iki bölümdeki şiirlerin arasında keskin farklar tespit ettim. “Toz” bölümünde daha özgün bir söyleyiş varken “Dünya” bölümü biraz daha lirizmin sınırlarına sıkışmış. Tabii bu ayırım keskinliği bazı dizelerde körelmiş, ortak bir sapta bütünleşmiş:

“Gözlerime limon sürdüm her cuma gecesi burası iman
Burada başlıyor tam da tespih tanelerinin küfrü
Gözlerime limon sürdüm yakışıklı bir hainim ben
Sen hainsin o hain herkes hain” s. 31,

“Cumartesi bekleyişlerinde nemlenen
Haziran ekmeğine türkü yazdırın
Evlatlarını teker teker yitiren coğrafya
Ali'nin ellerinde gökleniyor artık kuşlar
Bahçemiz gezi, göğümüz deniz” s. 35,

“Azaldım İlyas azaldım
Garlar çoğaldı içimde Aliler
İsmailler başına gül Pirler” s. 42.

Cumartesi Anneleri'nden Gezi Direnişi'ne, Ali İsmail Korkmaz heykelinin avuçlarından yükselen kuşlardan Ankara Garı katliamına her iki bölüm ortaklığında bahsedilmiş. Ancak ikinci bölümdeki doldurma dizeler ve lirizm kasılmalarından ötürü bölüm içinde sadece iki dizenin daha altını çizmişim:

“Babil'i düşünüyorum gözlerimde Richard Brautigan
Bahçelerimde bereket Tanrıları” s. 56.

Erbaş, özgün kelime türetiminde de başarıyı yakalamış görünüyor. “Gökleniyor”, “merhabalandı”, “morglaşan” gibi kelimeler içinde buldukları dizelere ayrı bir tat katmış.

ALEVLİ AŞK MEVSİMLERİ

Yağmur mevsimi başladı
Dönüp duruyorum içimdeki dünyada
Belki kalbimden vuruldum başka gözde ruhum
Geçip gitti belki yanımdan bir fırtınanın alevi
Gömdüler yüzümü kovulduğum kapıya

Güz çoktan sarmış bahar bahçelerini
Gölgelemekte çiçekleri kanlı bulutlar
Nasıl bir bıçaktır ki
Sarıldığım her insan yara
Sonuna geldiğim masal yalanlar beni

Kime ne desem yeniden ölüyorum
Uzun yalnızlıklara çıkıyor kapılarım
Hayat kimi zaman perdesini kapattığın bir penceredir
Durmada bir dağ sürüklüyor rüzgâr
Ah o bittiye gelen hayatlar

En çok aşktan öldüm serçelerin donduğu gün
Güvercinler çoktan vazgeçti uçmaktan
Demir parmaklıklar indi kaç çocuğun hayallerine
Gökyüzünü borçluyuz birilerinin yerine
Herkes bir kıyının rüzgârı
Dünya içine içine dönmekte

Düşünürken katilimi
Acılarımı eksiklerimi tarta tarta seviyorum
Bir avuç gözyaşı ölüye ne ki

Aldım kendimi karşıma
Bütün uçurumları anlattım
Kaldırdım yeniden göz kapaklarımı
Bitti o baş dönmeleri ellerimde sıcaklık
Görsünler bir kalbe can olmayı

Ayrıca bir dizgi hatası olduğunu düşündüğüm ama bu hatanın dizeyi daha iyi hâle getirdiği kanısında olduğum “Dön duyuyor” kelime grubunu da bu özgünlükler arasına katmak isterim.

“Bir başka cehennem inancı / Cennette gülman fantezisi
öğrenci kiraları / Ana avrat dökülen tespih tanelerinin küfrü /
Boynuma asılan kutsalın köleliğinden azade / Başlattım tüm
savaşlarımı/.../” s. 19,

“Doğurgan kafatasımı yontuyorum zımparayla / Nedir bir
protesti palyaçodan ayıran slogan” s. 29,

“Yorgun bir kurşun asker gibiyim / Savaşta Vody Allen
filmleri kadar / Meyilli kırılmaya.” s. 32

gibi dizelerle İkinci Yeni'nin kötü taklitleri arasından sıyrılmayı başarmış olan Ahmet Erbaş'ı da şiir takibi yapacağım isimler arasına alıyorum. Bu tarz kitapların kaybolmaması adına günümüzde (ne yazık ki) sanal tanıtımının iyi yapılması, kitap katılımlı ödülde liyakatle dikkat çekilmesi taraftarıyım.

*Ahmet Erbaş, *Niksin Göktaşları*, Klaros Yayınları, Ankara, 2020.

Bahadır ÖZDEMİR

O TUZ

Çıkmazlı bir kapı satmıştı bana
Geldiğim yağmurun anı taciri,
Bir diş anahtar ve bir çan zinciri;
Ardından dokundum ilk kirlili kana.

İstimli bir dünya başlatılmıştı
O pastel boşluktan çok uzaklarda,
Akrebe çağırın karanlıklarda
Geceler tenimde yapış yapıştı.

Temmuzdu, Akdeniz okundu tuza;
Sahiden ben miydim kaçan ucuz,
Ak şişem boynumda sulara daldım.

Bir gün ıhlamurlu yolu geçerken
Nazara kapıldım cumbalı evden,
Çıkmazlı kapıyı orada çaldım.

Nevzat KONŞER

TİTREYEN KUŞ MERSİYESİ

Beyninden çıkan bir kıvılcımla uyandın
o geceyi silseydi keşke hafızam

hani herkes uykudayken bir çiçeğin
yanlış nefes almasıydı yüzün

baktığımda usulca gider gibiydin bizden
titreyen bir kuş gibi oynuyordu ağzın

balkonun dili yoktu ki konuşsun
biz orada seni hayata dönerken gördük

ellerimiz böyle bir sızıyı tuttu mu, hayır
soğuk bir yel gelip kondu kalbimize

ben bu şiiri ağlarken yazdım darılma
iyi misin kuzum diye diye yazdım

gözyaşım neden yapılmıştır bilmem
ama bilirim canımdan yaratılmıştır oğlum

ben uyudum baba dedin mahur ve bitkin
yatarken sedyenin ıssız beyazlığında

geceyi böyle küfürbaz görmemişim hiç
bunca yıl hiç gece de görmemişim gerçi

sabah dilime bir ispirto tadı bir küf artığı
uykundan bir çiçek tozu sabah dilime

korkuyu siyah peleriniyle at üstünde
gördüm mızrağın ucuna göğsümü takarken

inip kalkan göğsüm mü peki deniz mi içimde
o kırılan taşlar ve üflediğim la havle

babaların mayasına and olsun ki ruhum
serçenin son nafakası ağzından düşürdüğü

ben bu şiiri ağlarken yazdım darılma
iyi misin kuzum diye diye yazdım

Dilek KURT

DERVİŞ

aziz diyorlar bana pîrim
ermiş diyorlar
derviş diyorlar
aynaların ardına gizlenmiş diyorlar
her bakanın aksinde aslını gördüğü
bir muamma diyorlar
belki biraz ürküyorlar
hummalı uykularından uyansalar
bilseler ki ölüm dirim meselesidir bu
senin, aynanın ardını gördüğün gibi
görebilseler
sadece bakmakla kalmassalar
anlayacaklar
her dağın ayrı bir başkent,
her güzel şiirin gizli bir anlaşma olduğunu
bakmakla yetinmeyip görebilenlerin
her başkente bir keşiş olduğunu
işte onların ne kıymetli olduğunu...

Seda ERİŞ

BİR TEMMUZ KLİŞESİ

gün doğumunun parlamaya yakın anında
keskin bir direnç oluyor elimin altındaki derin
gözlerimi aralıklarla olacakların ötesine çevirmeye
çalıştığım saatlerde,
inlemeye benzer
makilerin örttüğü kırsalda,
mavinin doruğunda ölümcül isteklerin olduğu bir yerde
içimdeki ölü benlik otlarından başka
temizlenecek hiçbir şeyin kalmadığını anladığım mercanda
yitik oluklarda zembereğinden boşalan kan gibi coşkun,
bir anı sayıklamaktan yorgun
şu karanlık mayıs silüetlerinin olmadığı,
uç uça eklemelenemediği körpe ağızların bir solukta
hani o hep o bir solukta oldu bitti dedirten şey kadar safi,
koygun melodinin ışsızlığında
derininde kunduz yuvasının sıcak ama mesnetsiz
kıyıcılığında
ezici kararlılığımın yıldırın yorgunluğu altında
rastladığım birtakım tansık izleri ve
özdek kalkanının olağan tarihinde duralayan
bir seviden daha hazin ne olabilir bulamadığım
çarçabuk geçen devinimsiz yılların eğreti kutlamalarında
bir temmuz klişesi gibi iç içe
dokunduğu anları kanatan acı bir merhem gibi uç uca
akşamın serinliği ya da boğucu çağrısı
dilimin öte yakasında yıldırganın partial sesleri, adın kocaman
bir boşluk avuç içimde
karanlığı sayıklamaktan bitkin, göz bebeklerinde direncin
izini sürmekten bezgin
hiçbir amacın kanırtmadığı körpe bir mavinin süreğeninde
bir seviden daha hazin ne olabilir bulamadığım
çarçabuk geçen bir temmuz klişesi gibi
şu karanlık mayıs silüetlerinin yamacında uç uca
hani o bir türlü eklemelenemeyen birbirine
devinimsiz yılların eğreti kutlamalarında
ne olabilir bulamadığım bir sevi kanadından başka

Osman Serhat ERKEKLİ

- 855
Mutluluk biraz da hayata doymuşluk hissi yaşamak.
- 856
Yarın herkesin ilk işi uyanmak olacak.
- 857
Niye kol bacak gibi kemikli bölgelerde kansere rastlanmıyor pek? Bu araştırıldı mı?
- 858
Karaciğerim kaşıntı yaptı. Alkolü bıraktım. Böyle daha iyiyim.
- 859
Bugün 24 Ağustos 2020. Üst kattaki komşularımızda salgın virüsü tespit edildi.
- 860
Hayatta Sevil, kardeşim, beş on dostum var ve okurlarım. Kıymetini bilmeliyim.
- 861
Şair Ozan Öztepe İstanbul Mimarlar Odası'nda, Rusya'da yaptıkları stadyum ile ilgili iki saat video konferans verdi.
- 862
Birhan Keskin'den bir şiir okudum çok beğendim. Kelime oyunları yapan bir şair zannediyordum. Türk Şiirini yeterince izleyemiyorum.
- 863
Ramis Dara'nın günlüğünde rastladığım şiirisi, küçürek hikâyeleri seviyorum. Kendisi nazar değmesin son yıllarda çok velud. Manilere, yeniden döndüğü tenkid yazılarını da ilave etti.
- 864
Türk Şiir Tenkid Sanatı dostluk münasebetlerine feda edildi.
- 865
Yeyip içmek ve internet! Her şey bundan ibaret oldu. İnternet ve sosyal medya sayesinde herkes birbiri için ulaşılır oldu. Popüler olmadıkça kimse kimse için ölmüyor.
- 866
O kelebekler ki birkaç mevsim önce öldüler; bizi emanetçi bıraktılar gelecek zaman lavralarında; biz de öleceğiz...
- 867
Bu evleri kendimizin kılan galiba eşya ve alışkanlık.
- 868
Anılar yoruyor. Bazen Sevil gidiyor. Yalnızlık da yoruyor.
- 869
Bir pazara erken çıkmak gibi, mal bırakmamak gibi. Erken doğanlar, birkaç yüzyıl önce doğanlar güneşin altında söylenmemiş söz bırakmadılar.

DENEME YAMULTMA

işte şaşkınlık için
derin nefeslerle kontrollü öfke nöbetlerinde
bir askerin bir askere anlattığı yaşam anısı,
bir yaşayanın bir yaşayana anlattığı asker anısına
dönüşen her şey için biraz
kendim ve senin için fazla duruyorum.
sen yoksun ve türlü yerlerim senden yoksun.
bizi birlikte görmek için yaşayan ölüme,
artık, karşı gelemiyorum.

bazı zamanları ansıyorum, ufak telaşlarla
sonunda, yuvarlaklaşan zamanlara girilen
iç kapıları olan ve avlulu evlerde uyanma sabahlarının tadını
çıkartıyoruz damak damak;
içimizde beliren ve bizi birlikte görünce şaşırın ölüm itirafı
şöyleydi:
birinize geldim, tamamınız çok olur.

hayatla senli benli konuşuyorum niceedir,
ablası diyorum, delişmen duruyor ışıktaki
beliren bacakları oluyor, bizi üzerinden sakındığı
hayâli avuçları, misafir buyur eden yemeklerde
tekinsiz bir maceraya atılıyor böylece,
sen yoksun ve türlü yerlerim senden yoksun,
bazen çok seviniyorum adına, duyduğum her yerde;
bazen çok seviniyorum, ayrışmanın etkisiyle
bizi birlikte görünce şaşırın ölüm için.

tedirgin uzuvları vardır yaşamının,
dayanma felsefesi için,
ki ne uzun yol, ağrıtan sürgün;
ve yerleri hep kuzey anadolu ve doğu çaprazlık
türkçe'nin kapandığı kapılar, memurların iki kişilik
gövdelerini biz de
evet, biz de gördük; bizi birlikte görünce şaşırın ölümle.

durmak derler, gerek derler;
eklem ağrıları ve çıkıklar için yerel kombinler
dile gelmeyen ama akla gelenler,
bir yerleriyle gelmişler, eksiler gitmişler;
aslında niceedir sana ölmek istediğimi bildirecektim
vakit bulamadım, bizi birlikte görmeyecek artık ölüm.
evlere çekilen urganların kullanıldığı tavanları bilirsin, işte
senin hayatını kendi hayatım gibi böylece; neyse
sen yoksun ve türlü yerlerim senden yoksun.

UTKU

lerimden düştü eteklerinin cam parçaları
Saçların boynumdayken nefesimi tutmayı öğrendim
Kaç dar ağacı yıktı bilginin bu sessiz gıcirtısı
Rüyalarımında her an görünebileceğin gerçeği

Kaç sorgu denizine kaptan oldu beyaz gül
Kahve fincanlarındaki uzak Akdeniz
Yerini almaktı omzundaki fiyongdan iğne ucu kadar
Usulsüz kırışıyordu esmerliğimdeki kederin

Sönmeyeceğini anladık birbirini seven zaferlerin
Balkonların kırlangıç yuvalarına sarı çocuk gülüşleri vurdu

Güzzin Y. ŞAHİNLER

DERİN KUYU

Dal uçlarında büyüsün bahar
Ben sıkıntımı taşkın sulara
Rüzgarlı camlara
Çarpa çarpa büyüttüm

Buradan bakınca gülen ayva
Oradan bakınca kocaman yaraydınız.
Kanayıp durdum dünyanın ağzında

Akşamdan yorgun düşen sürgütün
İniltisini kendim sandım
Gölgemi sürüye sürüye
Suyu çekilmiş kuyulara sardım

Dal uçlarında büyüsün bahar
Kurulan paslı bir zembereği
Ayarlanmışım güneşarı bozulmaya
Ben kendimi acının kapısına bıraktım.

Gültekin TEZCAN

SAKLI

ben seni bir nehre de söyledim de
suya inanmadım
bir yaprağa da söyledim de dala
kirpiğinde kıyıları
sende yarılmış bir gök var biliyorum
biliyorum öldürdüm içimde onlarca firavunu
çiplağım, alnım yazısız
bağışla tenimdeki yanık kokusunu
sorma çocukluğumu!
hayat evden çıkarken beni hep ocakta unuttu

taşlar anlatsın ovanın kızı, taşları dinle
bağrına tünel kazılmış bir dağ nasıl avutulur?
uzaktı geldiğim yollar, uzaktı, seni gördüm
seni gördüm ya, artık allahı görmesem de olur

bahardan geçiyorduk sevgilim,
ben tohuma inandım
ellerinden yapılma köprülerden geçiyorduk,
yağmurunda demlenen şehirlerden
gün batarken canı acırdı mavinin, duymazdın
görmezdin, ayak izleri de vardı karıncaların
yani hep bahardan geçerdik sevgilim,
ben o izlere bakarak gelirdim kapısına vuslatım

kuşlar anlatsın ovanın kızı, kuşları dinle
biz senle, sınırları önceden çizilmiş
bir orman yangınıydık,
devletin imara açacağı bir kalpte,
tek şiir giyindim, yalan yok
şimdi çok katlı bir yalnızlığım
sesinin olmadığı bu yerde

kuşlar anlatsın ovanın kızı,
kuşları dinle...

Nihan IŞIKER

SUSUŞLARDA...

konuşmadık günlerce
gecelerce...
sonra sustuk
uçsuz bucaksız yalnızlıklara

Volkan HACIOĞLU

SYLVIA PLATH'İN BULUNMA İLANI (*)

Kayıp "Kolejli Kız" Verandanın Altında Bulundu..

Meşaleler arasında dönüyor ormandan kan tazıları
Yalnızca küçük bir Dalmaçyalı bırakarak arkalarında
Kör piyanistin gözü yanlış bir tuşa basmış sanki
Gotik ve barbarca uzaklarda Gemi Enkazı manzarası
Uygun adım kâbuslar eşliğinde bağırın ölümler.

Birkaç kola ayrılarak yelpaze şeklinde açılmış güneş
Paramparça dağılırken göl kıyısındaki gelincikler
Banliyödeki bir sayfiye evinin karanlık mahzeninden
İniltiler yükselir denize dalıp çıkan korkunç kuşlarla.

Pazartesi günü kaybolan "Kolejli Kız," altında verandanın
Yarı baygın halde yatıyor bir ok olarak düştüğü yerde
Kendi hayali yüzerek yükselirken dumanları arasında
mevsimin
Yaz ağaçlarının gölgesi güne dökülen kırık bir kum saati.

Boş bir su şişesi devrilmiş siyah bulutlarla yanı başında
Boston Üniversitesi profesörünün kızı Sylvia Plath
Diyor polis şefi uyku hapıyla ağzına kadar doluymuş şişe
Annesi, Bayan Aurelia S. Plath, biraz "depresif,"
Olduğunu söylüyor polis memuruna ayaküstü.

Seni tanıyanların sana karşı duydukları güvene
Layık olmadığını hissediyormuşsun son zamanlarda
Ne bir şiir ne bir parça yazı dökülmüş kaleminden
Bu sensin gelincikler ve cehennem alevleri içinde
Sönmüş meşalelerle dönüyor ormandan kan tazıları.

26 Ağustos 2020

(*) Sylvia Plath yirmi yaşındayken 25 Ağustos 1953'te ailesiyle birlikte yaşadığı Massachusetts eyaletinin Wellesley banliyösündeki evini geride bir not bırakarak terk eder. Akşam olduğunda eve dönmeyen "Kolejli Kız" için burnu iyi koku alan köpeklerle arama çalışmaları başlatılır. Bu şiir, The Times-Picayune ve Detroit News adlı yerel gazetelerde 67 yıl önce bugün yayınlanan 26 Ağustos 1953 tarihli "Bulunma İlanı"nın satırlarından ve şairin şiirlerinin başlıklarından yola çıkılarak yazılmıştır.

Fahrettin KOYUNCU

Hiç uzatmadan konuya girmekte yarar var. Bu yazının konusu Ahmet Günbaş'ın ikinci öykü kitabı *Ateş Çekirdeği*'dir (Hayal Yayınları, Mart 2020, 100 sayfa). Konu, Günbaş'ın öykü kitabı, öyküleri olsa da söylemeliyim. Ahmet Günbaş, iyi bir şairdir önce. Has bir şairdir. Nereden baksanız, kırk yıldır şiirin peşindedir, hizmetindedir. Önündedir, ardındadır, yanında yöresindedir. Ömrüyle birlikte şiirin içindedir Ahmet Günbaş. Bu söylediklerim de "ödünç kaşıma" kabilinden sözler değildir. Çünkü otuz beş yıldır onun şiirini biliyor ve izliyorum.

*

Gelelim Ahmet Günbaş'ın *Ateş Çekirdeği*'ne. Kitapla ilgili notlarımı ve düşüncelerimi çok evirip çevirmeden, okuma esnasındaki doğallığı ile aktarmak istiyorum. Bu yazının sıradan bir kitap tanıtma yazısı olmasını istemiyorum çünkü. Kitapta yer azalan uzunlu kısıklı on beş öyküyle ilgili notlarım bunlar. Önce o not cümlelerini aktarıp sonunda da birkaç toparlama sözü söyleyerek yazıyı bağlamak istiyorum.

*

Uğultu: Kapitalizmin özelleştirme diye yutturmaya çalıştığı eşkıyalığın, talanın, hırsızlığın ve bunların içinden fişkırtıveren vicdanlı bir hayatın sesidir bu öykü. Sermayeleriyle hayatı zehirleyen ve ele geçirenlerle hayatı hayat kılanların çelişkinin iç burkan öyküsü...

Eli Piminde: Hani şimdi koronadan korkuyoruz ya, bir zamanlar da canlı bomba korkusu sarmıştı ülkeyi, işte o korkuyla ilgili bir öykü bu. Karanlığın, "kara an"ların; kenti, ülkeyi ve insanları zehirli bir kemer gibi kuşatması... Korkunun zerreden kartopuna, çığa doğru evrilisinin soluksuz serüveni... Korkuyu kurgulayanın algılardaki yeri ve gücü... Sonra, geleceğin gücü çocuk(lar)la karanlığın ürkütülüşü, aydınlığın kazanması...

Yaşlı Teyze: Yürek yaralayan hayatın tam da kendisi olan bir öykü bu. Kamplaşmanın, ayrışmanın, kopuşun ete kemiğe büründüğü bir anlatı... "Benim dinim, benim ırkım, benim ülkem" diyerek düşman yaratmanın, düşman çoğaltmanın, küresel denilen bir âlemde içe kapanma zihniyetinin öyküsü...

Yitik Taşlar Meseli: Kışkırtmalarla alevlenen düşmanlıkların anlamsızlığı, milletlerin (burada Türk-Yunan milletleri), dünyanın ve insanlığın barışa ihtiyacının, barışla güzelleşeceğinin ağıtlı ve şiirsel öyküsü...

Ateş Çekirdeği: Mitolojiyle bugün arasında zamansal ve coğrafi bir yolculuk... Aşkın kanatlarında ya da terkisinde bir yolculuk... Sevginin, aşkın büyüklüğüne ve kutsallığına bir övgü öyküsü...

Mübadil: *Düşüm Zamandan Geçerken* adlı kitabımdaki "Korfu'yu Kısıkanan Çocuk" adlı şiirimde anlattığım, vatanından kopma/koparıma sızısını aynen hissettiğim bir mübadele öyküsü... Barışın coşkuyla körüklendiği, ihtiyacının duyumsatıldığı hüznü bir kopuş öyküsü...

Anneli-Annesiz: Anneye ağıt, anneye güzelleme, anneye rahmet, anneye minnet öyküsü... Acılarla dolu bir yaşamdan kesitler, dersler, sözcükler, özdeyişler...

Mayhoş Zaman: Çocukluğun kerpiç kokulu evine, o evin içinde ve çevresinde dönüp kalan zamana özlem ve sevgi... Hayatın güzel zamanlarla anlamlı kılındığının anlatısı...

Zikzaklı Yol: Dostluk, doğa ve tek bir cümlemin yol göstericiliği... Zamanın çarklarında silikleşen güzelliklerin otuz yıl sonra hatırlanması, kalan sızılar...

Elma Hesabı: Zamanın derininde mayalanmış bir dostluğun yıllar sonra dallanıp budaklanması, elma kokusuna bürünüp

DEDEM VE AŞK

Isık çalma oğul
Gecedir şeytan gelir

Benim şeytanım, dede
Köpeksi sarı gözler
(Isığı yaptırmakta)

Şeytan kendini sevdirek
Görünür, oğul
(Isık çaldıkça, ağız ağzımda)

Bismillah çek, oğul
Şeytan defolur

Kavakların dibinde oturur, oğlun
Isık çalan ağaçlar da onunla

Eylül 2020

dostları sarıp sarmalaması... Şiir vesilesiyle tabii hepsi.

Hayırsız: Vicdanlı insanlarla hayvanların insanı mutlu kılan öyküsünün beklenmedik sonu... Kısa süren kedi yoldaşlığının öyküsü...

Yağmurda: Yazarlığın da bitmeyen öğretmenlik olduğunu imleyen, bir denizyıldızının denize geri atılmasının önemini sıcak sözcüklerle dile getiren anı-öykü...

Beleşçi: "Kör bakış"ın insanları cendereye alıp sıkıdığı, boğduğunun öyküsü... Empatinin kocaman bir laf olarak kaldığının kırılmalık dolu anlatımı...

Kemancı, Başımın Tacı!: Acı ve hüznü biten bir dostluk, vefa, "insan yanımız" öyküsü...

Sana Zeytin Getirsem: Hayatın yükünü yüklenmişlerin, bu yükü bir an sırtlarından indirdiklerinde nasıl mutluluğa gark olduklarının tek sayfalık etkili öyküsü...

*

Notlarım bunlar. Bu notlarda dikkati çeken şey dostluk, insanlık, acı ve hüznüdür. Bunlar da zaten hayatta karşılığı olan, insanların yaşadığı, zaman zaman test ettiği sözcüklerdir. Ahmet Günbaş, bütün bu sözcükler etrafında kümelenen öykülerinde insandan ve vicdandan yana bir bakışla kurmuştur öykülerini. İç bakış ile dış bakış harmanlayarak gerçekçi öyküler sunmuştur okura. Şiirli anlatımla hayatın sıcak konularını birleştirerek kurgu ihtiyacını hissetmemiş, hissettirmemiştir. Öykülerin her cümlesinde, her sözcüğünde insana ve doğaya saygı duyumsanmaktadır. Ahmet Günbaş, her tür melanetin içinde hayat ışıltısını, iyiliği, barışı, en önemlisi de vicdanı önelemiştir öykülerinde. Türkçesindeki duruluk, akıcılık ve şiirsellik de bu öyküleri okunur kılan/kılacak olan diğer etkenlerdir.

Nisa LEYLA

ONKOLOJİ'DE

çaresizlik
korku
bekleyiş
ve umut
karesinde
birleşmiş
hayatlar

randevulaştıkları
doktoru
bekliyorlar

briyantınli
saçlarıyla
saçsızları
beyaz gömleğiyle
karamsarları
ivediliğiyle
eyüp sabrındakileri
gözden geçiriyor

umudu saklayıp
umutsuz konuşuyor
beklenen doktor

ablam
ben bir daha bu doktora gelmem
diyor

ben de bir çorba içelim
diyorum ne anlar bu
kanserden

heyecanlı heyecanlı
yeni kararlar alıyor

ilk kararımız;
doktora inanmamak

brokoli yemek
ayrıntısız yaşamak
fazla düşünmemek
hatta hiçbir şey
düşünmemek
kuruntu yasak
üzüntü yasak

illa ki mutlu olmak!
ablama üzenleri de
allah'a havale etmek!
ben olsam
iliklerine kadar gebertirdim
fakat o
ne kıyma bilir ne kuş başı

yine de bakıyoruz
çorbamızı içerken allah'a
hastane kantininden
kuş bakışı

Seçil AVCI

ON ÜÇ

Çirkin aynalar
gelmeyenler gibi bakar
Varmakla derdi olan kuşlar
pencerene ikinci el gökyüzü sokar
Ben sana seslendim
içime eğilerek binlerce yıl
kör gürültüden bir ev açtı kapıyı
hep toz toprak ağzıma etti ilk lafı
seni ürkek çehrene tamamlayan kulağını
yol kenarından sevmişsin

Kenarından sevmek
saçlarını briyantınle sağa yatırmış
el öpen vefalı evlat da sanki
sen sırf onun yüzünden
intihar etmemişsin

sana seslendim
beyaz büyük bir uyku yüklüdü dudakların
camlara kendini
avuç avuç taşla bellettim

Ayıp şeyler öğrendim hakkımda
sana ettiğimi etmişim karıncalara da
sırtından alıp yükünü
bırakınca yuvasının ağzına

İçin de
binlerce ödü kopmuş karınca

Zeynep KARACA

SES AŞKA GÖLGE DEĞİL

Bu şehrin ışıkları yürümeyi unutmuş
Ayaklar için mi yanar
İlk düşünüyü hatırlamaz insan
Çünkü anne karnı yokluk
Nar saçılmaz çünkü taneleri ağlar
Göz göze bakmaz
Usturadır ortasından geçen
Kanı da göremezsin
Dünya bu rengin altında gizli
Doğarken ağlamak daha sessizdir
Yaş aldıkça artan ağrıya nazaran
İpi önce yumak yaparlar
Açıldığında kilim
Sözlere çokça aldan ki
Ses olup duymasın kulak
Doğuracak kelime olsaydı kader
Tek bir cümle olurdu
Ağrısız ayakta sarhoş baş
Tükensin ses kelime ve ahenk
Çünkü söylemiştir yağmur
Çiçeğe dokunduğunda aşk
Bir dağı düşün yıkılmaz toprağın ağırlığından
Allah muhkemdir müteşabih değil
Damlaları biriktir
Gökyüzü kalıcı değil
Bir hüznü gör ve çöz ki
Dişler ağızda kalıcı değil

BÜĞRÜ SAAT

“saatin eğri” demişler zamâna da
“nerem doğru ki” demiş!

dolunaya tutulmuşmuş
kollarını uzatıp deniz
sararmışmış da sararmışmış
döktüğü içini
almışmış içine
dolununda erimişmiş
koşmuşmuş dalgalarının
bin tepesinde ay ya
yıkayıp ışığını
bir buluttan
bir buluta asmışmış

“ey cânım ay
kıvılcım ol
al yak beni
ateşinde söndür
ateşimi”
demişmiş de deniz
“tuzunu”
demişmiş dolun
“al bas yâreme
senden sonra aslâ
iflâh olmaz câneme”

heyhat!
aynı kad’randa
bir ikinci kez
örtüşmeyecek
hayâlkırığı bir saatin
ibreleriymişler
aynı anda aynı doğruyu
aynı doğruda aynı âni
gayrı göstermeyecek

şiihâne

ON KERRE ŞAİR

bir gölgeye dedim on kerre şair
ben değilim
mısır koçanlarını titizlikle ayıranlar
onları kederli bir varlığa dönüştüren hayat
on kerre şair
bulutsuz bir günde paçalarınıza bulaşan çamur

sığılığı kendisinden vasat olanlar
yerçekimiyle alakalı her elma
her söylendiğinde kötüleşen şarkı
tabutların tutulamayan anlamsız uzaklığı
tadını bilemediğiniz egzotik yemekler
uykunun sizi üzmeyen yeri
dedim on kerre şair
meyveyi tadıyla tartan manavlar

ben değilim
ben eğilimi her an yoldan çıkmanın
anımsanmayanın sade ve niceliksiz kardeşi
on kerre şair
ayakkabılarını topuklarına basıp giyenlerin inadı
bir kez olsun aşkın gerektiği yerde oluşu
dağılışı yere düşen tepsihanelerindeki esaretin
suya ölümsüz bir bakışla son kez bakan hayvanlar
kimsenin ummadığı anda gerçekleşen şeyler
on kerre şair

bir bahis gibi ilerleyen güneş
ardında bıraktığı boşlukla ölçülür
gözlerinin ilk kamaştığı gün bir çocuğun
on kerre şair
temiz üniformaları doktorların
şehre kendi rengini veren bozukluk
yolların işe yaramayan bilimi
kırılan çay bardağını eliyle toplayanların
ormanda kırdığı daldan bilindir insanın geçtiği
işte on kerre şairdir
ben değilim...

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 50 TL.
Prodüksiyon	: İhsan Üren, Zühtü Engüdar - Ersin Erdem, Zihni Engüdar, Yalçın Oğuz.	Posta Çeki ya da Banka hesabı	: Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Halim Çiftçi (Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet. Sok. Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5– MUDANYA)	Yazıcı çıkışı	: Selman Kırtasiye, Kâzım Baykal Cad. No: 14, 16040 Osmangazi – BURSA
Yazışma ve posta kargo adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		

Ocak 2000’de Bursa’da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.